

”I brist på mammas röst väljer jag Mozart”

Doktor Alfred Tomatis metod att träna örats funktioner hjälper människor med psykiska blockeringar

När Gérard Depardieu i en bok berättade om vem som en gång botade hans läs- och talsvårigheter minnessvackor och scenskräck, blev den 75-årige läkaren Alfred Tomatis känd också hos den franska allmänheten.

Av LENA ANDERSSON

■ PARIS. Entréhallen är magnifik, och mannen som galant håller upp hissdörren innan han målmedvetet trycker på knappen till fjärde våningen ser ut som en operasångare. Han är på väg till Centre Tomatis.

Där har många av sångvärldens stjärnor - Maria Callas, Beniamino Gigli och Mario del Monaco för att nämna några - fått hjälp när rösten sviktat eller scenskräcken hotat ta överhanden. Liksom ett antal skådespelare, med Gérard Depardieu som mest lysande exempel. Han kan fortfarande slinka in för att träna språkörat när han skall medverka i någon amerikansk film.

Rader av hörlurar

På mottagningen, med behandlingsrummen vända ut mot den lummiga Monceau-parken, sitter, ligger eller står patienterna längs väggarna med stora hörlurar på huvudet. Somliga blundar, avslappnade och inåtvända, andra tecknar och målar.

Längre in i lokalen ligger specialavdelningen för barn, också den utrustad med rader av hörlurar. Här kan unga människor i förvånansvärt hög grad få hjälp med ordblindhet, koncentrationsstörningar och stamning. Men även svårare störningar, som autism, har man lyckats behandla. Erfarenheten har visat att ett antal psykiska eller fysiska blockeringar är påverkbara med doktor Tomatis metod.

Den går - oerhört förenklat - ut på att träna örats funk-

tioner genom att låta patienten under en längre tid höra på utvald musik, Mozart eller gregoriansk kyrkomusik, med rytmer som erinrar om hjärtats puls. Det förbättrade lyssnandet gör att hjärnan och nervsystemet stimuleras och att energierna kan flöda friare. Ljudbanden är utformade efter vars och ens specifika hörselverksamhet, och dessutom filtrerade så att de låter som det gjorde när vi låg i mammas mage. Örat är det först utvecklade sinnet, och vi kan redan som 4,5 månader gamla foster uppfatta omgivningens läten. Om problemen har sin grund i barndomen, får patienten om möjligt också höra sin mors röst.

Vertikal ställning

Alfred Tomatis är en koncentrerad och rakryggad 75-åring, som tar emot i sitt spartanska arbetsrum. Han spiller inga ord i onödan och börjar omedelbart tala om vikten av att ha en god vertikal ställning. Han påpekar att vi lär oss tala först när vi kan gå upprätt, och att barn som får höra Mozart instinktivt rätar på ryggen (gissa om intervjuaren sträcker upp sig i stolen).

Redan från början var hörseln hans stora intresse, och ju längre han håller på - det är nu femtio år sedan han började forska - desto mer övertygad blir han om att människan egentligen är ett enda stort öra. Därför kan en behandling, som tar sin början i örats muskler, leda till att nya dörrar öppnas i människans inre.

- Vår arbetsmetod hjälper



Foto: NIKOLAJ JAKOBSEN

Örat först utvecklat. Alfred Tomatis är övertygad om att människan är ett enda stort öra. Behandlingen, som börjar i örats muskler, kan öppna nya dörrar i människans inre.

oss att ta reda på när skadorna uppstått och om de har fysisk eller psykisk grund förklarar doktor Tomatis.

Mamma på burk

Har någon haft det besvärligt i tvåårsåldern, anpassas behandlingen efter en två-åringens förmåga. Om problemet inträffat under fostertiden koncentrerar man sig på fostrets ljudmiljö, etcetera.

Vid tidiga, och därmed djupa, störningar är det speciellt

bra att använda moderns röst. Doktor Tomatis tycker att alla människor borde ha sin mammas stämma på burk, för den händelse de råkar ut för något svårt och behöver återfå lusten att leva. Det finns emellertid mödrar vars stämma inte går att använda då de är alltför aggressiva. Men i de flesta röster finns rester av moderlighet även om det kräver ett stort laboratoriearbete att leta fram dem.

- Går det inte att använda mamman tar jag Mozart.

Doktor Alfred Tomatis säger att han i grunden bara lär människor att lyssna. Att de alla flesta har två öron och tror att de kan lyssna, men att det finns väldiga dimensioner, som av någon anledning inte utnyttjas.

- När man övergår från att höra till att lyssna förändras hela livet, det blir ett slags omvändelse. Men man måste

hela tiden gå vidare, annars tappar man det man erövrat.

Den introducerande ljudbehandlingen pågår två timmar dagligen under ett par veckor, utan upphåll för lördagar eller söndagar. Därefter får patienten andas ut några veckor, och är sen redo för en ny, intensiv omgång. Barn behöver sällan mer än de inledande veckorna, medan vuxna sitter mera fast i sina vanor.

- Man kan inte gå snabbare

fram än nervsystemet tillåter, kroppen måste få tid att absorbera allt som händer.

Till sist får patienten lära sig att rätt använda rösten, och att bara säga det han behöver få sagt.

- En vacker röst ger ett spontant tillskott av energi åt den som lyssnar, medan en dålig röst enbart är tröttnande. Dessutom finns det de som inte vet hur man sätter punkt.

Alfred Tomatis förklarar att när människor kommit långt i sin medvetna utveckling kan de höra tystnaden. Det finns emellertid tystnader, som är alltför stumma, den i öknerna till exempel. Det visste de gamla kyrkofäderna, som när de levde ensam ute i öknerna brukade recitera femtio psalmer om dagen med hög röst.

- Det där tänkte man inte på när man skickade ut folk att leta olja i Sahara, och mycket riktigt drabbades de av depressioner.

Att gå in i ett absolut ljudlöst rum är en dramatisk upplevelse. Hjärnan får inte den stimulans den behöver för att fungera. Vill man döda någon skall man utsätta honom för absolut tystnad, slår doktor Tomatis fast.

Och tillägger att den som är prisgiven åt tystnaden, en munk exempelvis, som inte får säga alltför många dumheter och därför måste tåla, blir tvungen att sjunga.

Inte samma värde

- I alla slutna kloster sjunger man mycket.

De gregorianska sångerna har ju rent av kommit på modet?

- Ja, efter att under lång tid inte ha setts med blida ögon av ens kyrkan. Och nu, när påven ber människorna sjunga, så kan de inte längre. Men alla sångerna har inte samma värde, det finns fem sex stycken som får människor att räta på ryggen, precis som munkarna, och

upptäcka att kroppen är ett instrument.

I ett nu upplåter doktor Tomatis sin djupa och väljudande stämma för att demonstrera den gregorianska musikens förbindelse med hjärtat. Kanske också för att bevisa sin tes om människan som en organism, satt på jorden att sjunga universums lov.

- Säger man något bra är det universum som talar. Säger man något dumt är det ens eget. Det får man försöka undvika.

En stor del av sin tid ägnar han numera åt att utbilda nya medarbetare. Dessutom reser han runt och övervakar center i Spanien, England, Schweiz, Tyskland, USA, Kanada och Japan, bland annat.

- Jag har lite grann tappat sångerna ur sikte därför att jag reser så mycket. Men också för att jag alltmer intresserar mig för störda barn.

Gott resultat

De läkare, som söker sig till kliniken för att ta del av doktor Tomatis metoder, är inte många.

- Här i Frankrike existerar inte den psykologiska dimensionen för mina kolleger. Men pedagogerna och psykologerna har jag lätt att samarbeta med, de ser att vi kan hjälpa barnen. Det tillfredsställande är att vi ofta får goda resultat. Men när behandlingen bromsar, vilket sker någon gång varje månad, blir vi alla mycket upprörda.

Innan vi lämnar mottagningen får jag lyssna på början av ett patientband. Ett kluckande, bubblande och stickande ljud susar obehagligt i öronen, men ändå fylls jag av plötslig glädje. Egenomligt upprymd lämnar jag Centre Tomatis. Förklara det den som kan. □

I morgon berättar vi mer om doktor Tomatis metoder och om hur de befriade Gérard Depardieu från hans blockeringar.